

SYLABUS
 DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022/23-2023/24
 (skrajne daty)
 Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Wykład monograficzny II – Początki eneolitu w Polsce i w Europie
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, 3 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordynator	Prof. dr hab. Sławomir Kadrow
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Prof. dr hab. Sławomir Kadrow

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3	30								2

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE BEZ OCENY

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza z zakresu archeologii po studiach I stopnia
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

	Celem wykładów jest:
C ₁	Ukazanie początków eneolitu w różnych kontekstach kulturowo-środowiskowych (wschodnie Bałkany, Bretania, Kujawy)
C ₂	Ukazanie początków eneolitu w świetle różnych koncepcji metodologicznych (np. reprezentowanych przez: J. K. Kozłowski, Neustupny, Pernicka, Lichardus).
C ₃	Ukazanie społecznych, surowcowych i technologicznych uwarunkowań genezy i rozprzestrzenienia się metalurgii miedzi i złota.
C ₄	Ukazanie użytkowych i symbolicznych funkcji wyrobów z miedzi i ze złota w różnych kontekstach kulturowych.
C ₅	Dyskusja nad przyczynami szybkiego upadku najstarszych centrów eneolitu w Europie – wewnętrzny kryzys i konflikt vs. zmiany klimatyczne i migracje

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	W pogłębionym stopniu poznaje terminologię, teorię i metodologię archeologii, a także główne kierunki rozwoju i współczesne dokonania w tej dyscyplinie	K_W03
EK_02	Poznaje zagadnienia z zakresu archeologii poszczególnych epok, od paleolitu po okres nowożytny, w szczególnie pogłębionym stopniu w odniesieniu do okresu i problematyki związanej z przygotowawaną pracą dyplomową	K_W04
EK_03	W sposób uporządkowany i pogłębiony poznaje rodzaje źródeł archeologicznych oraz metody ich klasyfikacji, analizy i interpretacji, również z wykorzystaniem narzędzi GIS i statystycznych	K_W05
EK_04	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, do jej pogłębienia z uznaniem znaczenia zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K01
EK_05	Jest gotów do uczestniczenia w życiu naukowym, w tym międzynarodowym, rozwijania dorobku archeologii oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej	K_K05

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne Wykłady	
1	Najstarsze wyroby z miedzi i ze złota w świecie; ich kontekst kulturowy, surowcowy i technologiczny – Bliski Wschód, Bałkany, Kotlina Karpacka – najstarsza miedź w kulturze Vinca
2	Przyczyny i uwarunkowania rozwoju metalurgii miedzi i złota w świetle różnych koncepcji teoretycznych – J. K. Kozłowski, Kienlin, Lichardus
3	Surowcowe substytuty miedzi i złota w produkcji wyrobów spełniających funkcje symboliczne i prestiżowe – jadeit, niektóre gatunki krzemienia
4	Heterarchia i problem początków relacji patriarchalnych w łonie społeczności początków eneolitu – Neustupny.
5	Megalizacja a procesy eneolizacji Europy zachodniej
6	Eneolit w łonie kompleksu kulturowego Cucuteni-Trypolje
7	Kryzys społeczności eneolitycznych w Europie – Kruk, Muller

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusje z uczestnikami wykładów.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć	W
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć	W
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	W
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	W
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć	W

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach
----

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego	10

(udział w konsultacjach, egzaminie)	
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	10
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

R. Grygiel, *Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego i Ostonek 2(1-3). Środkowy neolit. Grupa brzesko-kujawska kultury lendzielskiej.* Łódź 2008.

S. Kadrow. Kupferzeitliche Sozialstrukturen. [w:] S. Hansen i J. Müller (red.), *Sozialarchaologische Perspektiven: Gesellschaftlicher Wandel 5000-1500 v. Chr. zwischen Atlantik und Kaukasus. Internationale Tagung 15.-18. Oktober 2007 Kiel [= Archaologie in Eurasien 24]:* 2011, 107-121. Philipp von Zabern, Mainz.

S. Kadrow. The idea of the Eneolithic. In K. Kristiansen, L. Smejda, J. Turek (eds.), *Paradigm found: Archaeological Theory, Present, Past and Future. Essays in Honour of Evzen Neustupny.* Oxford 2015, 248-262.

T. Kienlin. *Traditions and transformations: Approaches to Eneolithic (Copper Age) and Bronze Age Metalworking and Society in Eastern Central Europe and the Carpathian Basin.* British Archaeological Reports. International Series 2184. Oxford 2010.

J. Lichardus, Die Kupferzeit als historische Epoche: Versuch einer Deutung. [w:] J. Lichardus (red.), *Die Kupferzeit als historische Epoche. Symposium Saarbrücken/Otzenhausen 1988.* Saarbrücker Beiträge zur Altertumskund 55. Bonn 1991, 763-800.

E. Pernicka. Die Ausbreitung der Metallurgie in der Alten Welt. [w:] J. J. Piotrovski (red.), *Bronzezeit. Europa ohne Grenzen 4.-1. Jahrtausend v. Ch. Ausstellungskatalog :* 2013, 66-78. 'Tabula Rasa' Publishing House, St. Petersburg.

Literatura uzupełniająca

H. Müller-Karpe, *Kupferzeit. Handbuch der Vorgeschichte* 3. München 1974.

E. Neustupný. Časny eneolit. [w:] E. Neustupný, M. Dobeš, J. Turek, M. Zápotocký (eds.), *Archeologie pravěkých Čech* 4. Praha 2008, 38-59.

J. Parkinson, *The Social Organization of Early Copper Age Tribes on the Great Hungarian Plain*. British Archaeological Reports. International Series 1573. Oxford 2006.

A. G. Sherratt, The secondary products revolution of animals in the Old World. *World Archaeology* 15 (1983), 90–104.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej